

Viktor Rudiš získal cenu Ministerstva kultury za přínos v oblasti architektury

Brněnský architekt Viktor Rudiš získal Cenu Ministerstva kultury za přínos v oblasti architektury. Ocenění se mu dostalo za morální postoje a celoživotní dílo, kterým inspiroval další generace architektů a propojil brněnskou architektonickou scénu se scénou pražskou a libereckou. Viktora Rudiše nominovala Česká komora architektů. Svými morálními postoji, pedagogickou činností i hodnotným dílem se bezpochyby zapsal mezi nejvýznamnější osobnosti české architektury druhé poloviny dvacátého století. Vytvářel výrazný obraz architektury, do něhož se promítala spolupráce s vynikajícími výtvarnými umělci. V 80. letech zásadním způsobem ovlivnil a formoval celou generaci brněnských architektů. V roce 2010 obdržel Viktor Rudiš Poctu České komory architektů, v roce 2012 pak Stříbrnou pamětní medaili Senátu.

Zdroj: archiv Viktora Rudiše

Brno – Lesná

Architekt Viktor Rudiš (* 9. 6. 1927) absolvoval Fakultu architektury a pozemního stavitelství při Vysokém učení technickém v Brně v roce 1952 u profesora Bedřicha Rozehnal. Pak pracoval pět let ve Výzkumném ústavu výstavby a architektury a třicet let v brněnském Stavoprojektu. Na konci šedesátých let prošel odbornou stáží u architekta Candilise v Paříži. Od roku 1989 do roku 2003 spolupracoval se svým synem Martinem ve společném ateliéru Rudiš-Rudiš. Působil také jako pedagog na FA VUT v Brně.

Viktor Rudiš je autorem desítek studií a projektů. Po celou tvůrčí praxi, tedy i v dobách komunismu, se mu dařilo

pokračovat v tradici československé meziválečné moderny svým usilováním o neokázalou formální čistotu, funkční bezvadnost a opravdový sociální přínos staveb. Jeho celoživotní dílo je prakticky prosté jakýchkoliv kvalitativních výkyvů. Do dějin české poválečné architektury a urbanismu se zařadil především díky projektu brněnského sídliště Lesná z let 1961–1968 (ve spolupráci s Františkem Zounkem, Miroslavem Dufkem a dalšími). Jedná se o výjimečný obytný celek zahradního města s centrem vyhrazeným pouze pro pěší. Druhá stavba, která proslavila nejen autora samotného, nýbrž československou architekturu vůbec, byl jedinečný a dosud nepřekonaný pavilon ČSSR pro EXPO 70 v japonské Ósace (spolupráce Aleš Jenček, Vladimír Palla a další). Otevřený pavilon plný světla, umění a poezie se stal revolučním počinem v typologii výstavních staveb, a byl proto oceněn Zlatou medailí Svazu japonských architektů. Z pozdějších realizací je nutno připomenout rekonstrukci a dostavbu pavilonu G na brněnském výstavišti (1995–1996), která získala Grand Prix architektů 1996, dále bytové domy A1 a A4 v Litomyšli nebo rekonstrukci Uměleckoprůmyslového muzea v Brně v letech 1998–2001 (spolupráce Zdeňka Vydrová a Ivan Koleček), za kterou tým získal ocenění Grand Prix architektů 2001.

Jako jeden z mála architektů nikdy nerezignoval na architekturu a za své vedoucí postavení nikdy nezapltil lojalitou nebo příslušností k jakékoliv politické straně. Naopak svého postavení využil ke zformování svobodomyšlného pracoviště, na jehož půdě se setkávala řada budoucích architektů, vesměs příslušníků pozdějšího spolku Obecní dům Brno, které Viktor Rudiš významným způsobem ovlivnil. Pověstný je také zájem Viktora Rudiše o výtvarné umění a jeho syntézu s architekturou. Byl osobním přítelem a znalcem díla výrazných českých sochařů a malířů Zdeňka Palcra, Stanislava Podhrázského, Jánuše Kubíčka, Čestmíra Kafky a Miloše Chlupáče.

Cestu k poznání jejich díla otevíral i svým mladším kolegům z architektonického ateliéru.

[ČKA, 29. 10. 2020]

Prohlášení České komory architektů k zahájení přípravy plavebního koridoru Dunaj-Odra-Labe

Česká komora architektů sdružuje vedle architektů a urbanistů také krajinářské architekty. Společně jsme s velkým překvapením a zásadním znepokojením zaregistrovali usnesení o zahájení přípravy realizace koridoru Dunaj-Odra-Labe (DOL), přijaté 5. října 2020 vládou České republiky. Tento záměr jsme nejen my považovali za mrtvé dítě minulé doby, podobně jako bylo obracení toků řek, poroučení větru a deště a další megalomanské projekty vládců totalitních režimů. Nebýt trvalé snahy současného prezidenta, zůstal by tento nápad navždy pohřbený v archivech. Považujeme za nepřijatelné, aby česká vláda, vedena málo srozumitelnými snahami vyhovět prezidentovi a zájmovým lobby, bez náležité společenské a skutečně odborné diskuse, projednávala a schvalovala kroky vedoucí k realizaci DOL či jeho prvé části. Stále méně využívaná vodní doprava není argumentem k jeho realizaci, natož vodo-hospodářská hlediska či zaštitování se adaptací na klimatické změny a zájmy ochrany krajiny a přírody. A to zejména nyní, v době hluboké ekonomické krize vyvolané koronavirem, s půlbilionovým deficitem státního rozpočtu letos a zřejmě i v příštím roce. V době, kdy nemáme dostatek prostředků na přechod Česka na moderní inovativní ekonomiku 4.0, která vyžaduje investice do vzdělání, moderních technologií a zejména skutečnou adaptaci na klimatickou změnu. Je navíc velmi pravděpodobné, že příští vlády přípravu DOL jako neekonomického projektu zastaví, a tak budou zmařeny stamiliony korun z veřejných prostředků za zbytečné přípravné práce.

Odborná veřejnost, naposledy v Prohlášení odborných společností a akademických pracovišť, počátkem října t. r., uvádí odborné závěry šetření a odborných studií, z nichž vyplývá, že se jedná o projekt, který by měl významný negativní dopad na hydrologický režim krajiny a zásadně by poškodil životní prostředí. V tomto duchu se vyjadřuje i usnesení Senátu Parlamentu ČR z jednání ze dne 14. června 2019, které žádá, aby rozhodnutí vlády předcháze-la oponentura provedená nestrannými zahraničními experty.

Životní prostředí v ČR potřebuje systematické a nákladné zásahy cílené na ozdravení krajiny, zejména jejího vodního režimu. Vodní toky a jejich okolí patří k nejohroženějším a nejvíce poškozeným typům prostředí, přitom právě v oblasti plánovaného koridoru se nacházejí biologicky nesmírně cenná území, která patří mezi evropsky významné lokality. Koridor DOL by zabral tisíce hektarů půdy a tato území zničil. V současné situaci, charakterizované prudkými klimatickými a společenskými změnami, existuje obrovská nejistota ohledně budoucí vodní bilance naší krajiny, dostupnosti zásob vody a splavnosti našich řek, stejně jako nejistota ohledně smyslu rozvoje vodní dopravy. V takové situaci je nezodpovědné plánovat projekty za stovky miliard s trvalým negativním dopadem na krajinu i prosperitu společnosti.

Schváleno představenstvem ČKA dne 22. října 2020
Ing. arch. Jan Kasl, předseda

[ČKA, 22. 10. 2020]

XXVII. Grand Prix Architektů Národní cena za architekturu 2020 – získala městská hala Modřice

Letošního XXVII. ročník Grand Prix Architektů – Národní ceny za architekturu 2020 – velkou modrou kostku – vyhrála městská hala Modřice – tým Vojtěch Sosna, Jakub Straka, Jáchym Svoboda, Atelier bod architekti a hlavní inženýr projektu Ing. Jan Svoboda.

Porota udělila malé kostky – v následujících kategoriích:

- **Novostavba** – Kostel Blahoslavené Marie Restituty, Brno – Lesná – Atelier Štěpán s. r. o. / autor Marek Štěpán, spolupráce František Brychta, Vanda Štěpánová, Jan Voříška a Marin Kopecký

- **Rekonstrukce** – Sídlo firmy LA-SVIT – ov architekti, s. r. o. – Jiří Opočenský, Štěpán Valouch

- **Rodinný dům** – Rodinný dům v údolí Dyje ve Znojmě – Ladislav Kuba, Tomáš Pilař, Norbert Walter/Kuba & Pilař architekti

- **Architektonický design a rekonstrukce** – Miroslav Cikán, Pavla Melková, MCA Ateliér – Památník Jana Palacha ve Všetatech

- **Interiér** – House of Wine – CHYBIK + KRISTOF ARCHITECTS & URBAN DESIGNERS – malá žlutá kostka

- **Urbanismus** – Revitalizace pražských náplavek – Ing. arch. MgA. Petr Janda – malá fialová kostka

- **Krajinářská architektura a zahradní tvorba** – Tree House – Jan Tyrpekl, Jaroslav Kejř, Jan Hyk, Adam Ulrich – malá zelená kostka

Novinkou letošního ročníku je zvláštní **kostka za šetrnou stavbu**. Tato cena je udělena ve spolupráci s Českou radou pro šetrné budovy (Czech Green Building Council), která je odborným garantem této kategorie. Vítězem této kategorie se stala **Základní škola AMOS pro Psáry a Dolní Jirčany** – Ondřej Pihrt, Štefan Šulek, Ondřej Laciga – malá stříbrná kostka

Této kategorie se zúčastnili ti, kteří v rámci registrace vyplnili dotazník týkající se environmentálního aspektu projektu.

Dále byla udělena tři čestná uznání:

Pravá vesnická zastávka – Ing. arch. David Ptáček / DPA

- **Obnova školy architektury AVU** – Marcela Steinbachová, Vít Holý a tým

Třetí čestné uznání získala **Fakulta architektury ČVUT, Ústav navrhování II / Ateliér Hlaváček – Čeněk, 1:1 lab**

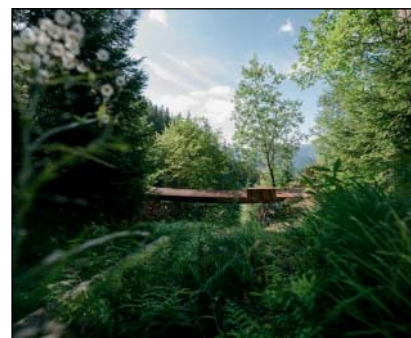
- **Stožár s výhledem** – autoři Kristýna Rejsková & Tereza Čechová, Adam Hofman, Filip Hutera, Lenka Lenčěšová, Jana Sedlická, Sylvie Tesková, Kryštof Vicherek, Anna Vopařilová

- **KØMEN – Útulna u Balvanového vodopádu** – autoři Julie Kopecká & Anna Blažková, Erik Ebringer, Michael Košař, Michaela Křížáková

- **Lávka přes Hlubokou strouhu** – Tomáš Minarovič & Michal Bílek, Jan Binter, Tereza Chvojková, Ondřej Králík, Matěj Kulhavý, Petra Lálová, Eliška Müllerová, Pavel Struhař

Všechny tyto tři projekty byly vybrány do užšího výběru 50 projektů.

Poznámka: tyto tři projekty dostaly jedno čestné uznání.

Cenu za celoživotní přínos v roce 2020 získal **akad. arch. Jiří Lasovský** – velká červená kostka – tuto cenu udílí Rada Obce architektů

Jiří Lasovský je narozen 15. 4. 1926 v Olomouci. Vystudoval Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v Praze. Školu architektury profesora Jana Sokola a profesora Otto Rothmayera. V portfoliu má předchozí Odbornou školu dřevařskou, obor truhlář.

Povoláním a celoživotním posláním Jiřího Lasovského byla architektura s cílem autenticky vytvářet a citlivě dotvářet krásné a účelné prostředí, ve kterém všichni žijeme. Svoji profesní životní dráhu dlouhodobě zasvětil Pražskému projektovému ústavu (v letech 1953–1986), kde působil v šedesátých letech jako vedoucí komplexního ateliéru. Jeho týmy vyprojektovaly jedny z největších českých městských celků v Praze na Pankráci a územní plán Jižního města a Holešovic. Byl také spoluautorem koncepce experimentálního bytového celku na karlínské Invalidovně v Praze – 1966. Skvělým důkazem komplexnosti jeho tvorby je realizovaný soubor řadových rodinných domů Na Hřebenkách v Praze.

Jiří Lasovský navrhl a realizoval mimo jiné v Rothmayerově sále na Pražském hradě soustavu unikátního osvětlení. Společným znakem jeho tvorby byly návrhy užitého umění, výtvarná práce s architektonickým detailem a drobná architektura ve veřejném prostoru. Na jeho celoživotní tvorbě směřující od konceptu k detailu a k velkým městským celkům je pozoruhodné, jak se dovedl energicky přeorientovat z metodiky práce s tužkou na rýsovací desce na soudobou tvorbu.

„Jsem rád, že i přes současnou situaci, která zatěžuje celý svět, se nám podařilo udržet vysokou úroveň soutěže a zůstat tak největší architektonickou přehlídkou v České republice. Svůj velký podíl na tom má kvalitní mezinárodní porota, která je sama o sobě lákadlem a motivací pro architekty se do GPA – Národní ceny za architekturu přihlásit“, uvedl k letošnímu ročníku soutěže Oleg Haman, předseda Obce architektů, která soutěž organizuje od roku 1993.

[obecarchitektu.cz, 9. 10. 2020]

STAVBA ROKU 2020

Prestížní titul Stavba roku 2020 získalo osm staveb

Celkem 8 titulů Stavba roku 2020, 17 zvláštních cen, Ceny veřejnosti a titul pro stavbu v zahraničí, bylo uděleno v již 28. ročníku jedinečné a prestižní celorepublikové soutěžní přehlídky Stavba roku 2020. Hlavním organizátorem soutěže je Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství, která je zároveň i vypisovatelem soutěže, spolu s Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR, Českou komorou autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě a Svazem podnikatelů ve stavebnictví v ČR.

Udělení a představení titulů Stavba roku je každoročně nejvýznamnější událostí roku ve stavitelství a architektuře, a je důstojným připomenutím, mimo jiné, i významu například inže-

nýrských, dopravních a průmyslových staveb, které jsou také jeho nedílnou součástí, a ty nejvýznamnější z nich najdete i mezi letošními oceněnými i přihlášenými stavbami, jak v České republice, tak mezi realizacemi našich firem v zahraničí. Nominace byly představeny již 10. září 2020 v Národním technickém muzeu v Praze. Tituly a zvláštní ceny, v návaznosti na aktuální situaci, jsou vyhlášeny a představeny v původním avizovaném termínu, netradiční formou, prostřednictvím unikátních filmových dokumentů, virtuálně a ve spolupráci s médii.

Jedinečnou a oborově komplexní soutěžní přehlídkou podpořila i řada významných osobností z veřejného, akademického i soukromého sektoru, odborných institucí, stavebních společností, investorů a také architektů a inženýrů. Tradičně mezi udělenými zvláštními cenami je i Cena předsedy Senátu, Cena ministerstva průmyslu a obchodu, Cena ministerstva pro místní rozvoj a Cena ministerstva kultury.

„Ve 28. ročníku soutěžní přehlídky bylo možné se opět seznámit nejen s autory jednotlivých staveb, ale také projektanty, stavebními firmami, a všemi, kdo připravili kompletní projektové dokumentace, a kdo realizovali jednotlivé stavby a stavební díla. Zároveň přehlídka seznamuje také s jednotlivými investory, kteří stáli u každé stavby většinou od zrodu myšlenky konkrétního investičního záměru, až po její úplnou realizaci. Vyhlášení titulů je vrcholem ocenění a seznámení se s jejich, mnohdy několikaletou, prací a úsilím“, sděluje architekt Jan Fibiger, předseda rady programu a předseda správní rady Nadace ABF.

Odborná porota Stavby roku 2020 byla složená tradičně ze zástupců jednotlivých vypisovatelů z řad architektů a inženýrů. Pracovala ve složení Ing. arch. Akad. arch. Jan Vrana, předseda poroty, Ing. arch. Martina Hovořáková (Nadace ABF), Ing. Renata Zdařilová Ph.D. (ČKAIT), doc. Ing. Jan Pašek Ph.D. (SPS ČR) a Ing. Ladislav Vaněk (MPO ČR). Za Sbor expertů s porotou přihlášené stavby navštívil i prof. Ing. arch. Zdeněk Jiran. Porota navštívila v rámci hodnocení během

července a srpna všech 84 přihlášených staveb a za necelých 12 dnů najela téměř celých 2 700 km. Na cestě s porotou všechny stavby dokumentoval filmový štáb. Porotci i rada programu se shodují v konstatování, že právě osobní návštěva všech staveb je pro práci poroty a expertů klíčová a nenahraditelná.

Držitelé titulů v letošním roce poprvé v historii soutěže získávají unikátní symbolické křížšťálové ocenění, které má podobu razítka v designu Ronyho Plesla vyrobeného sklárnou Rückl. Razítko symbolicky představuje to poslední a zcela výjimečné „razítko“ v procesu celé realizace stavby.

V rámci soutěžní přehlídky byla oceněna tradičně také Osobnost stavitelství. Toto ocenění každoročně uděluje SIA ČR – Rada výstavby, která sdružuje nejvýznamnější a nejdůležitější profesní uskupení ve svém oboru. Ocenění si v letošním roce odnáší za svoji dlouholetou práci pro obor Ing. Pavel Křeček, který byl řadu let předsedou České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě

Stavba roku 2020 také v letošním roce přišla s dlouhou řadou každoročních putovních výstav a dalších doprovodných akcí. Přihlášené i oceněné můžete opět potkat při nejrůznějších významných akcích, kde se s nimi můžete seznámit nejen na výstavách a v katalogu, ale také formou filmových dokumentů a virtuálních projekcí. Celý prosinec 2020 a následně i v roce 2021 bude výstava, včetně filmových projekcí, k vidění v Galerii ABF na Václavském náměstí 31 v v Praze – bude sdílena tentokrát i virtuálně. Stavba roku 2020 se představí aktuálně ve všech regionech České republiky.

Stavba roku 2020 přináší opět jedinečný tištěný katalog, který je výjimečný svou komplexností. Na 272 stranách se v něm seznámíte, nejen s oceněnými, ale také se všemi nominovanými a přihlášenými stavbami.

Tituly Stavba roku 2020:

O2 universum – dostavba malé haly O2 areny na konferenční centrum, Praha 9

Autoři: Martin Vokatý, Vladimír Vokatý

Firemní sídlo LASVIT Nový Bor

Autoři: Jiří Opočenský, Štěpán Valouch / ov – a, ov architekti s. r. o.
Spoluautoři: David Balajka, Anna Schneiderová

Společenské centrum Sedlčany

Autoři: Martin Krupauer, Pavel Kvintus, Daniel Jeništa, Stanislava Blažková

Rekonstrukce mostu v km 1,429 trati Pňovany – Bezdrůžice

Autoři: Ondřej Lojčík

Přístavba budovy Muzea skla a bižuterie, Jablonec nad Nisou

Autoři: Michal Hlaváček, Zdeněk Hollek

VSCT Veolia Smart Control Tower-Kladno

Autoři: Tereza Tejkalová, Michal Škrna

Rezidence Park Masarykova, Liberec

Autoři: Radim Kousal, Tomáš Rudolf, Richard Černý, Jana Jachanová

Přístavba rodinného domu na Kojetíně

Autor: Kamil Mrva
Spoluautor: Radek Leskovjan
Spolupráce: Václav Kocián, Tomáš Šenovský

[StavbaWEB, 16. 10. 2020]

Zelená dohoda pro Evropu rozhýbe renovaci budov

Stovky miliard korun pro české stavebnictví může přinést česká podpora Zelené dohody pro Evropu („European Green Deal“), jejímž cílem je přetvořit evropskou ekonomiku tak, aby do roku 2050 nezatěžovala životní prostředí a byla klimaticky neutrální. Klíčovou součástí Dohody je tzv. Renovační vlna, jejímž cílem je ztrojnásobit tempo renovací budov v Evropě ze současného cca 1 % na 3 % ročně.

„Vyzýváme vládu, aby se k Zelené dohodě pro Evropu jednoznačně připojila a aktivně spoluvytvářela její konkrétní podobu v ČR. To umožní nejen urychlit renovaci bytového fondu, ale i výstavbu kvalitnějšího a cenově dostupnějšího nového bydlení, a hlavně zaměstná desetitisíce pracovníků ve stavebnictví a přidružených odvětvích v celém Česku. Kvalitní bydlení znamená nejen výrazné energetické úspory, ale hlavně zdravé prostředí a tepelný komfort jak v zimě, tak i v horkých létech, kdy je čím dál více třeba budovy chladit,“ říká Marcela Kubů, ředitelka Asociace výrobců minerální izolace (AVMI).

Zvýšení renovačních aktivit může přinést tisíce pracovních míst s vysokou přidanou hodnotou přímo v sektoru výroby stavebních materiálů, jako je například minerální izolace. „Hlavní efekt však představuje podpora desetitisíců pracovních míst mezi živnostníky a v malých i středních firmách, které samotné renovace plánují, projektují a provádějí. Renovace totiž patří mezi ekonomické aktivity s nejvyšším podílem domácí práce, nejvyšším multiplifikátorem a nejširším dopadem na celém území ČR,“ vysvětluje Marcela Kubů.

Podpora výstavby a renovací energeticky a environmentálně šetrných budov je ideálním nástrojem, jak podpořit ekonomiku a zároveň zmírnit dopady změny klimatu. „*Stavebnictví má velkou setrvačnost, a proto potřebuje dlouhodobý a koncepční přístup státu. Vidíme, že mnohé současné státní renovační programy budov fungují a mají výsledky. Financování je dlouhodobé a předvídatelné a energetické úspory jsou snadno vyčíslitelné. Taková státní podpora má jednoznačně pozitivní dlouhodobý efekt a v současné situaci je třeba ji ještě zrychlit a rozšířit na všechny typy budov a do všech regionů,*“ uzavírá Marcela Kubů.

[StavbaWEB, 30. 9. 2020]

EU počítá s výrazným snížením spotřeby energií u stavby a bydlení

Zvýšení energetické účinnosti nebo snížení energetické náročnosti budov. To jsou jedny z hlavních dlouhodobých cílů Evropské unie z hlediska úspor energií v oblastech stavebnictví a bydlení. V praxi to u budov bude znamenat například snižování energie z neobnovitelných zdrojů nebo zavádění měřidel s dálkovým odečtem, a tedy lepší kontrolu, potažmo snižování spotřeby. Dlouhodobé cíle v Česku pak směřují zejména k pasivnímu bydlení, které by se do deseti let mělo stát u nové výstavby praktickým standardem.

Evropská unie má do budoucna v plánu zaměřit se na poměrně značné úspory z hlediska výstavby a bydlení. Zaměřit se chce mimo jiné na zvýšení energetické účinnosti a tím také snížení spotřeby energie v zemích EU. Do roku 2030 by tak její úspora měla činit 32,5 procenta v porovnání s předpokládanou hodnotou za tento rok.

Zpoždění pravidel týkajících se vyúčtování a měřidel

Do českého prostředí se tyto cíle propisují především v podobě směrnic. Ne vždy se však do tuzemského právního řádu přenesou včas. Příkladem je směrnice o energetické účinnosti, která se v české legislativě měla objevit

do letošního 25. června. Výjimku měla pouze ustanovení o měření a vyúčtování se lhůtou do 25. října tohoto roku. Ta by měla do budoucna mimo jiné zavádět povinnou instalaci měřidel s dálkovým odečtem. Podle odborníků se však říjnová implementace nestihne.

„*V současné době je zřejmé, že tento termín nebude dodržen. Jako pravděpodobný termín implementace se uvádí pololetí roku 2021. Informace se ale různí, je tedy nutné pracovat se dvěma scénáři – tedy že implementace bude provedena v říjnovém termínu, a to možná pouze částečně, nebo bude provedena až v průběhu roku 2021. Důvodem je i skutečnost, že novelizované zákony musí projít oběma komorami parlamentu, což může celý proces dále brzdit,*“ řekl Karel Vlach, generální ředitel společnosti ENBRA, která se zabývá problematikou rozúčtování a dálkových odečtů.

Nové změny u energetické náročnosti budov

V souvislosti s úsporami energií u staveb je v tuzemském prostředí často zmiňována i směrnice o energetické náročnosti budov. Ta se do českého právního řádu propisuje již delší dobu, zatím poslední změnou bylo v tomto směru nabytí účinnosti vyhlášky o energetické účinnosti od 1. září 2020. Od tohoto data došlo ke snížení požadavků pro ukazatele energetické náročnosti. Nově tak mohou dostat stavební povolení pouze budovy, jejichž celková dodaná energie nepřesáhne 16 919 kWh/rok a celková primární energie z neobnovitelných zdrojů pak 14 389 kWh/rok. „*Tímto de facto vzrostl význam řízeného větrání se zpětným získáváním tepla u nově projektovaných budov. Od 1. ledna 2022 se navíc požadavky na primární energii z neobnovitelných zdrojů ještě zpřísní, důležitost tohoto řešení tak i dál poroste,*“ doplnil Vlach.

České plány zmiňují zejména pasivní bydlení

Plány na energetické úspory budov se objevují i v českém prostředí, zmiňuje je konkrétně vládní dokument Strategický rámec Česká republika 2030. Jako jedny z hlavních úkolů uvádí

systematickou proměnu měst, přechod stavebnictví do roku 2030 na nové budovy v pasivním standardu či udržování komfortní teploty v domech po celý rok, nejen v průběhu zimy.

„*Podle dokumentu by se v budoucnu mělo stát standardem kromě izolace zejména vnější zastínění oken a prosklených fasád. Při pohledu na současné trendy existuje poměrně velká šance, že tomu tak do roku 2030 opravdu bude. Obliba vnějšího stínění rok od roku roste, aktuálně patří i ve srovnání s jinými variantami mezi ty nejčastější. Architekti ho navíc berou už jako standard. Věříme proto, že tento cíl české stavebnictví naplní,*“ sdělil Petr Přichystal, marketingový manažer společnosti Lomax, která se zabývá produkcí stínicí techniky.

Zda se však český trh skutečně promění natolik, aby prakticky beze zbytku přešel na budovy v pasivním standardu, zůstává otázkou. „*Domnívám se, že cíl splnitelný je. Změnami v technických a legislativních požadavcích k tomu Evropa včetně České republiky směřuje již od roku 2002, kdy byla vydána Evropskou komisí Směrnice o energetické náročnosti budov,*“ sdělil ředitel Centra pasivního domu Tomáš Vanický.

Podle něj přitom bude záležet na tom, jak se ke zdravým budovám postaví představitelé státu, a jak silný bude proti tomuto trendu lobbing dalších skupin. „*Na počátku to bude veřejný sektor, který již teď nese vlajku v podobě programů Operačního programu Životní prostředí – Energetické úspory, podporující výstavbu budov v pasivním standardu. Pro naplnění cílů však bude třeba postupně větší zapojení soukromého sektoru a vybudování dostatečně poučených a motivovaných investorů i odborníků, kteří tyto stavby realizují,*“ uzavřel Vanický.

Plošné renovace náročných budov

Výše uvedené cíle směřují především k nejbližšímu desetiletí. Evropská unie se však v některých případech snaží zohledňovat i dlouhodobější horizont. Příkladem z letošního roku může být takzvaná iniciativa „renovační vlna“,

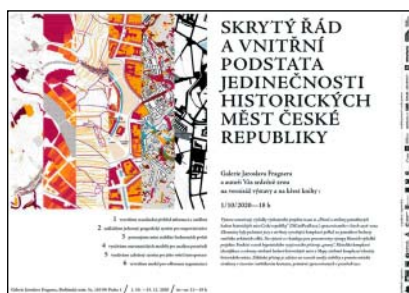

kteřá pracuje s obdobím příštích třiceti let. Unie se chce touto iniciativou více zaměřit na renovace budov. Podle Evropské komise totiž budovy spotřebovávají přibližně 40 procent energie, v tomto směru jsou tak největším konzumentem energie v Evropě. Na emisích oxidu uhličitého se přitom podílejí ze 36 procent. Pokud by byly zrenovovány, znamenalo by to významnou úsporu energie. Dnešní nové budovy mají totiž zhruba poloviční spotřebu ve srovnání s těmi, které byly postaveny před dvaceti lety.

Současná míra renovací je přitom podle Evropské komise velmi nízká, pohybuje se okolo pouhého jednoho procenta. Podle Unie je proto třeba jejich množství alespoň zdvojnásobit. Vychází totiž z předpokladu, že až 80 procent z dnešních budov bude využíváno i v roce 2050, dvě třetiny z nich jsou přitom energeticky neefektivní. Komise si zároveň od renovací slibuje, že taková podpora stavebnictví přinese vytvoření nových pracovních míst a hospodářské oživení po pandemii koronaviru.

[StavbaWEB, 22. 10. 2020]

Skrytý řád a vnitřní podstata jedinečnosti historických měst České republiky

Výstavou Skrytý řád a vnitřní podstata jedinečnosti historických měst České republiky, která se uskutečnila v říjnu a listopadu v Galerii Jaroslava Fragnera, sumarizují její autoři z Fakulty architektury ČVUT a Ústavu teoretické a aplikované mechaniky AV ČR výsledky svého výzkumu z let 2016–2020. Analyzovali v něm podstatné jevy a atributy vytvářející komplexní pohled na památkové hodnoty v měřítku urbánních celků.

Cílem výzkumného projektu NAKI II financovaného z Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní identity České republiky Ministerstva kultury ČR (identifikační kód projektu: DG16P02R025, 2016–2020), bylo vytvoření nástrojů a metodiky k určení základních prvků komplexní identity historických měst České republiky pro identifikaci a ochranu jejich památkových hodnot, zejména jejich veřejných prostor a velmi cenných dokladů tvůrčí středověké lokace.

Jedním z výstupů projektu je funkční vzorek hypotetického vytyčovacího přístroje „gromy“. Jeho užívání bylo experimentálně ověřeno terénním měřením s určením dosažitelné přesnosti.

Vznikla také certifikovaná metodika jako nástroj pro identifikaci a ochranu komplexních hodnot památkových měst. Metodika je určena především k posuzování a hodnocení atributů prohlášených městských památkových rezervací jakožto nejhodnotnějších projevů městského urbanismu, případně městských památkových zón. Svoji univerzalitou postavenou především na uceleném souboru urbanistických kritérií, doplněných o kritéria krajinná a architektonická, umožňuje posuzování a hodnocení dalších památkově chráněných území, ale též jiných částí měst a vesnic.

Všechny výsledky pak představí putovní výstava s názvem Skrytý řád a vnitřní podstata jedinečnosti historických měst České republiky, která začala v pražské galerii Jaroslava Fragnera, poté bude pokračovat v Českých Budějovicích, Plzni a Telči. Součástí výstavy bude katalog.

[FA ČVUT, 1. 10. 2020]

Startuje projekt PERUN

V měsíci říjnu se v Českém hydrometeorologickém ústavu a dalších spouštěčských institucích rozběhl jeden z největších projektů posledních let co do počtu zapojených institucí i délky trvání – 6,5 roku. Projekt je zaměřen

na výzkum klimatických extrémů, sucha a důsledků jeho prohlubování v České republice. Garantem projektu je Ministerstvo životního prostředí a kromě ČHMÚ je do řešení zapojena řada dalších odborných institucí: Česká geologická služba, Matematicko-fyzikální fakulta a Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, Ústav fyziky atmosféry AV ČR, v. v. i., Ústav výzkumu globální změny AV ČR, v. v. i., Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i. a PROGEO, s. r. o. Projekt bude prezentován pod názvem PERUN, který vznikl zkrácením anglického Prediction, Evaluation and Research for Understanding National sensitivity and impacts of drought and climate change for Czechia.

Projekt je prvním krokem k nově pojatému dlouhodobému výzkumu v oblasti změny klimatu a jejích důsledků na území ČR. Úkolem projektu je podrobně analyzovat probíhající a predikované budoucí změny, včetně identifikace rizik pro životní prostředí a pro společnost. Výstupem budou i podklady nutné pro přípravu a aktualizaci strategických dokumentů a pro rozhodovací procesy nejen v oblasti adaptací na změnu klimatu, ale i pro doporučení a hodnocení mitigačních opatření (zmírňování klimatické změny) v procesu jejich přípravy i realizace. Hlavní koordinátor tohoto projektu Radim Tolasz upřesňuje: „Projekt je rozdělen do osmi hlavních oblastí, které se vzájemně doplňují a postupují v řešení od modelování klimatu přes přípravu scénářů jeho změny až k analýze důsledků například v zemědělství, lesnictví a hydrologii. Projekt a jeho výstupy umožní reagovat na změny ve vodní bilanci (sucho i povodně), analyzovat rizika pro společnost spojená s hydrometeorologickými extrémy, změnou hydrologického režimu i souvisejícími důsledky v krajině.“ A ministr životního prostředí Richard Brabec dodává: „Změna klimatu a její dopady je téma, které se nás všech bude týkat během následujících let i desetiletí. Projekt Perun je nesmírně důležitý, protože přináší vědecké poznatky konkrétně zaměřené na území České republiky, které nám v budoucnu pomohou zejména při přípravě adaptačních opatření.“

Projekt je pestrý jak spojením různých odborností, tak návazností jednotlivých řešených úkolů. „*Tato pestrost umožní komplexní pohled na zkoumanou problematiku změny klimatu a povede ke snížení nejistot získaných výsledků. I když ve světě probíhají nebo budou probíhat obdobné projekty, nebudou v takovém prostorovém detailu zaměřeny na Českou republiku. Věřím, že se nám podaří sestavit kvalitní tým pro řešení definovaných výzkumných témat, ve kterém máme zastoupenou celou řadu odborností,*“ doplňuje Radim Tolasz.

Informace k projektu a výsledky budou sdíleny na stránkách www.perun-klima.cz, na sociální síti Twitter (@perun_klima) a v neposlední řadě na odborných seminářích a konferencích.

[Ministerstvo životního prostředí, 29. 10. 2020]

Do dopravní infrastruktury má jít v příštím roce 128 miliard, návrh rozpočtu schválila vláda

Historicky nejvyšší návrh rozpočtu Státního fondu dopravní infrastruktury schválila vláda. Pro rok 2021 má být k dispozici na dopravní stavby 127,5 miliardy korun. Z národních zdrojů půjde 90,5 miliardy, z evropských bezmála 22 miliard, počítá se také s 15 miliardami evropského nástroje na podporu oživení a odolnosti (RRF).

„Návrh rozpočtu se navýšil z původních 83,2 miliard Kč v roce 2020 na rekordních 127,5 miliardy korun pro rok 2021. Počítáme tak v dalších letech s rekordní výstavbou více než stovky kilometrů dálnic a desítek kilometrů obchvatů měst, dokončení modernizace D1, výstavbou a úpravou železničních uzlů a koridorů, budeme pokračovat v opravách desítek nádražních budov, přispějeme také na krajské silnice II. a III. třídy,“ říká ministr dopravy Karel Havlíček.

Do investic v dopravě je vyčleněno 83 miliard, na neinvestiční výdaje jakými jsou údržba a oprava dopravní infrastruktury 44,5 miliardy korun. V případě dalších potřeb finančních prostředků, například kvůli urychlení některých stavebních akcí, může být rozpočet navýšen.

Do rozpočtu bylo nově zapracováno využití opatření v rámci Next Generation EU, které bude poskytnuto mimo jiné na nástroj k podpoře oživení a odolnosti RRF (Recovery and Resilience Facility). Ministerstvo dopravy a Státní fond dopravní infrastruktury zde počítají pro příští rok s využitím 15 miliard korun v oblasti dopravní infrastruktury.

Aktuálně je ve výstavbě 259,7 km dálnic a silnic I. třídy, z toho je 127,7 kilometrů dálnic na zelené louce (D11 Hradec Králové – Jaroměř, D35 Opatovice – Ostrov, D55 obchvat Otrokovic nebo D7 zkapacitnění obchvatu Panenského Týnce), 71 kilometrů modernizace D1 a 61 kilometrů silnic I. třídy. Stejným tempem bude výstavba pokračovat i v příštím roce. Na železnici se pracuje na desítkách kilometrů tratí, rekonstrukcí prochází 60 výpravních budov, v přípravě je rekonstrukce dalších 50. V příštím roce přibude také dalších 170 bezpečnějších železničních přejezdů.

[Ministerstvo dopravy, 19. 10. 2020]

Příprava dálnic bude rychlejší, poslanci opět schválili zákon k urychlení budování dopravních staveb

Novela zákona o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, zkráceně tzv. liniový zákon, prošla v září ve sněmovně poté, co ji sem k projednávání vrátil Senát. Byla přijata ve sněmovní verzi. Jejím cílem je zkrátit dobu přípravy strategických dopravních staveb zhruba o třetinu až o polovinu ze stávajících třeba i 13 let. Novela má za cíl zjednodušit povolovací procesy tak, aby se předešlo často mnohaletým průtahům před zahájením staveb. Novelu předkládalo Ministerstvo dopravy spolu s Ministerstvem pro místní rozvoj a Ministerstvem průmyslu a obchodu.

„Schválením tohoto dopravního zákona roku se výrazně posouváme k možnosti urychlit budování dopravní sítě bez zbytečného spekulování o výkupní ceně či všemožného oddalování. Ať už se pozemky pro strategické stavby vykupují nebo vyvlastňují, stejně k tomu podle zákona dříve či později dojde.

Dáváme tedy do zákona garanci, že nikoho nepřipravíme ani o korunu,“ říká ministr dopravy Karel Havlíček.

Podstatným nástrojem k urychlení přípravy staveb je možnost umístit a povolit dopravní stavbu v jediném řízení, a to na základě méně podrobné dokumentace, s níž je spojen také pouze jediný přezkum. Návrh novely zákona dále zavádí jednotné závazné stanovisko u záměrů staveb, u kterých bylo provedeno posouzení vlivů na životní prostředí. V takových případech bude nově vydáváno jediné závazné stanovisko, které nahradí veškeré správní akty vydávané podle zákona o ochraně přírody a krajiny, což může oproti současnosti urychlit přípravu staveb až o rok. Návrh počítá také se zavedením pevné lhůty pro vydávání závazných stanovisek. Ta je stanovena maximálně na 30 dní, respektive na 60 dní ve zvlášť složitých případech. Pokud nejsou tato stanoviska vydána ve lhůtách, novela počítá s tzv. fikcemi souhlasu.

Polská metoda výstavby

Do novely byly v průběhu schvalovacího procesu doplněny i zásady takzvané polské metody výstavby. Umožní se tím urychlení získání majetkových práv, která se nepodařilo zajistit dohodou s vlastníkem před zahájením stavebního nebo sloučeného řízení. „*Polský model umožní investorům podat žádost o vydání stavebního povolení či společného povolení včetně žádosti o vyvlastnění zbývajících pozemků. O vyvlastnění těchto pozemků pak stavební úřad rozhodne samostatným výrokem v rámci stavebního povolení, resp. sloučeného rozhodnutí. Již dnes je sice možné vydat stavební povolení bez prokázání majetkových práv k pozemkům, ovšem stavbu je možné zahájit pouze v rozsahu vlastněných pozemků. Tento tzv. polský model tak fakticky může pomoci při urychlení vyvlastňování několika posledních problematických pozemků potřebných pro konkrétní stavbu, a to právě sloučením do jednoho řízení,*“ říká iniciátor návrhu a předseda sněmovního podvýboru pro dopravu Martin Kolovratník.

Novela chce zrychlit vyvlastnění potřebných pozemků

Ministerstva dopravy, průmyslu a obchodu a pro místní rozvoj také v zákoně o vyvlastnění navrhuje stanovení konkrétních lhůt pro vydání rozhodnutí o vyvlastnění potřebného pozemku pro stavbu. Úřady budou mít 60 dní od zahájení vyvlastňovacího procesu na stanovení ústního jednání s dotčenými majiteli pozemků, po kterém bude následovat třicetidenní lhůta pro vydání rozhodnutí o vyvlastnění.

„Současná úprava, která nestanovuje žádnou lhůtu, nevytváří na vyvlastňovací úřad dostatečný tlak a motivaci, aby rozhodoval bezodkladně. Naopak výslovné stanovení lhůt přispěje k pozitivní motivaci vydávat rozhodnutí v přiměřených a realistických lhůtách,“ uvádí ministerstva v důvodové zprávě. Zatímco správní řád předpokládá maximální lhůtu 60 dní od zahájení řízení, tuto není v řízení o vyvlastnění objektivně možné splnit, proto jsou navrhovány lhůty delší a reálnější.

Ministerstva pro místní rozvoj a průmyslu a obchodu dále navrhuje rozšířit možnost využití institutu mezitímního rozhodnutí i na stavby vodní a energetické infrastruktury.

Návrh dále podrobně upravuje problematiku rušení nepotřebných přejezdů a stanoví konkrétní kritéria, při jejichž splnění se zrušení přejezdu povolí. Tím dojde k zefektivnění modernizace i užívání dráhy a snížení nehodovosti na přejezdech.

Aktuálně resort dopravy staví celkem 253,8 km nových dálnic a silnic I. třídy, z toho dálnic na zelené louce 127,7 km, k tomu modernizace D1 v délce 71,0 km a 55,1 km jsou silnice I. třídy. Nejvíce rozestavěnými dálničními stavbami jsou modernizace brněnské D1, stavba pardubické D35, hradecké D11 a jihočeské D3.

Hlavní nástroje liniového zákona pro urychlení dopravních staveb:

- Umístění a povolení dopravní stavby v jednom řízení s jedním přezkumem – zkrácení až o tři roky.
- Zavedení jednotného závazného stanoviska u záměrů staveb, u kte-

rých bylo provedeno posouzení vlivů na životní prostředí – zkrácení až o jeden rok.

- Zavedení pevných lhůt pro vydání závazných stanovisek dotčených orgánů vydaných během územního či stavebního řízení; maximálně 30 dní, ve zvláštních případech 60 dní.
- Jeden znalecký posudek pro více pozemků k ocenění hodnoty pozemků, využitelný po dobu tří let od jeho vyhotovení.
- Konkrétní lhůty pro vyvlastňovací úřady; 60 dní od zahájení řízení musí být stanoveno ústní jednání, následně 30 dní od ústního jednání musí úřad rozhodnout.

[Ministerstvo dopravy, 29. 9. 2020]

Praha má novou strategii cestovního ruchu: více domácích turistů a potřeby města na prvním místě

Vedení města společně s městskou společností Prague City Tourism a ve spolupráci s Institutem plánování a rozvoje hlavního města Prahy (IPR) připravilo Koncepti příjezdového cestovního ruchu hlavního města Prahy. Jejím smyslem je vybalancovat ekonomické přínosy turismu se strategickým zájmem města a jeho obyvatel. Nastavuje tak nový, komplexní a udržitelný přístup k problematice cestovního ruchu na území hlavního města. Koncepti ve čtvrtek 15. října 2020 jednomyslně schválili pražští zastupitelé.

„Nově vzniklá koncepce je plánem na několik let dopředu, jak maximalizovat pozitiva cestovního ruchu a minimalizovat negativa s ním spojená. Neřešíme pouze samotný turismus jako takový, ale reflektujeme potřeby a zájmy města a jeho obyvatel. Chceme kultivovat příjezdový cestovní ruch pro kultivovanou klientelu, která má zájem o místní prostředí, vyhledává originální, autentické a lokální produkty a služby a utratí zde i více peněz,“ říká Hana Třeštíková, radní pro oblast kultury a cestovního ruchu, a dodává: *„Myslím, že všichni rádi oželíme, když Praha opustí přední příčky destinací levného alkoturismu.“*

Koncepce reaguje na problémy dlouhodobě přetíženého centra, které se jen těžko vyrovnává s negativními vlivy overturismu a tzv. turistifikací, kdy dochází k vytlačování funkcí denní potřeby pro rezidynty a jejich nahrazení funkcemi a službami cílenými výhradně na turisty. Nová koncepce to chce změnit. Je koncipována ku prospěchu kvality života Pražanů, klade důraz na kulturní dědictví a unikátnost, kterou Praha disponuje, a chce vytvářet prostředí pro rozvoj turismu v rámci udržitelného rozvoje města.

Koncepce bude realizována prostřednictvím akčního plánu, který každoročně vypracuje Prague City Tourism. Akční plán stanoví konkrétní kroky pro jednotlivé oblasti a bude projednán s dotčenými radními. Naplňování koncepce se neobejde bez zapojení všech relevantních aktérů, jakými jsou Magistrát hlavního města Prahy, městské části, klíčové organizace a instituce na úrovni města i státu, místní obyvatelé či podnikatelský a neziskový sektor.

Nová strategie se připravuje na období, kdy se do Prahy postupně začínou vracet turisté. Díky ní chce hlavní město lépe komunikovat s Pražany, zvýšit podíl domácích turistů vůči zahraničním a zajistit udržitelný cestovní ruch. Koronavirová krize podle odborníků ukázala, že se jedná o správný směr, jakým by se měl cestovní ruch v Praze ubírat. O důležitosti a potřebnosti koncepce svědčí i fakt, že její přijetí na zasedání Zastupitelstva hl. m. Prahy jednomyslně schválili všichni přítomní zastupitelé.

„Cílem Prahy je vytvoření strategie udržitelného cestovního ruchu, který je šetrný k veřejnému prostoru, obyvatelům a zároveň navazuje na celkový rozvoj města. Jednou z hlavních priorit koncepce je tak rozproštění turistů ve městě, které pomůže přetíženému historickému centru,“ dodává Ondřej Boháč, ředitel IPR.

Město společně s Prague City Tourism už realizuje první kroky plynoucí ze strategie. Například vytváří nové turistické trasy, které vedou mimo centrum města. Také pracuje na známcce udržitelného turismu nebo ekologizaci

zásobování města. Dále připravuje nástroje tzv. smart turismu, tedy aplikaci, která přinese data o preferencích turistů, díky kterým bude možné nastavit další navázané služby. S tím souvisí i výzva pro metropoli stát se bezbariérovým městem.

Podle předsedy představenstva Prague City Tourism Františka Cipra je také cílem zlepšit komunikaci i vůči turistům, které bude město informovat o limitech, pravidlech a kultuře chování v Praze. Praha toho chce docílit například tím, že bude rozvíjet noční život tam, kde nebude tolik rušit místní. Také chce vytvořit takovou nabídku pro návštěvníky, kteří se budou do hlavního města opakovaně vracet.

„Jedná se o první ucelenou koncepci destinačního managementu města. V budoucnu chceme mimo jiné podporovat turismus mimo hlavní sezónu a cílit na návštěvnícké skupiny, které do Prahy jezdí z jiného důvodu, než se rychle vyfotit na Karlově mostě nebo přijet do Prahy na bezbřehou party,“ uzavírá František Cipro.

Koncepce příjezdového cestovního ruchu hlavního města Prahy je ke stažení na stránkách IPR Praha.

[IPR Praha, 19. 10. 2020]

Změna územního plánu pomůže lépe naplánovat vznik nové čtvrti Bubny-Zátory

Dne 15. října byl učiněn zásadní krok, který usnadní budoucí výstavbu nové městské čtvrti. Pražští zastupitelé potvrdili směr, který nastavila téměř dokončená Územní studie Holešovice – Bubny – Zátory. Ta území definuje jako novou pražskou čtvrť s dostatečnou vybaveností, navrhuje kvalitní veřejná prostranství a parky. Zastupitelstvo se shodlo na pořízení změny územního plánu, která bude studii respektovat.

„Je to velmi významný krok v celé řadě složitých procesů, které se odehrávají v Bubnech. V územním plánování se může často zdát, že se nic neděje. Ale právě tyto nepříliš viditelné kroky projekt posouvají dál a navíc vedou k ušetření mnoha času a peněz, v tomto případě se díky naší práci

zkrátila možnost odblokování tohoto klíčového území o minimálně jeden celý rok,“ vysvětluje Petr Hlaváček, první náměstek primátora.

V současnosti je z hlediska územního plánu území vnímáno jako plocha železnice, což odpovídá aktuálnímu stavu v území, nikoliv však vizi do budoucna. V minulosti bylo v území několik snah o změnu, žádná však neprošla celospolečenskou diskusí a nebyla všeobecně přijata.

Zpracovaná územní studie je pořizována již dva roky, byla diskutována napříč odbornou i laickou veřejností a připomínky k ní podaly jak státní organizace, tak i samospráva a veřejnost. Studie v tuto chvíli představuje konsenzuální pohled na budoucnost Bubnů. Navržený urbanismus respektuje blokovou strukturu Holešovic, řeší dopravní vztahy a koordinuje nové záměry v území, např. Vltavskou filharmonii.

„Těší mě, že se na projektu nové holešovické čtvrti nepřestává pracovat. Schválená změna územního plánu tento velký úkol, který před sebou máme, značně ulehčí. Věřím, že i nadále se nám bude dařit urychlovat a zefektivňovat složité procesy, které celý systém zbytečně brzdí,“ říká Ondřej Boháč, ředitel Institutu plánování a rozvoje hl. m. Prahy.

V současné chvíli je územní studie navrhující novou čtvrť těsně před dokončením. Dalším krokem bude veřejné projednání návrhu změny územního plánu. To se odehraje v příštím roce.

[IPR Praha, 16. 10. 2020]

Kruh vydává novou publikaci Texty o architektuře

V pořadí už šestá publikace Kruhu Texty o architektuře 15–18 přináší zajímavé rozhovory a texty o současné kvalitní architektuře bohatě doprovozené obrázky. Mapuje období let 2015–2018 a představuje na 35 architektonických studií z celého světa. Sborník je tematicky rozdělený na dvě části Architektky a Jiná perspektiva –

první se věnuje výrazným ženám v architektuře, jako jsou Liesbeth van der Pol z Nizozemska, Kate Otten z Jihoafrické republiky, Anapuma Kundoo z Indie, Annette Gigon ze švýcarského dua Gigon Guyer, městská architektka Kodaně Tina Saaby a další.

Druhá, obsáhlejší část představuje významné, převážně evropské architektky, kteří spoluvytvářejí obraz současné architektury. V publikaci jsou mimo jiné zastoupeny ateliéry Sergison Bates Architects z Velké Británie, Brandhuber+ Emde, Burlon nebo Hans Kollhoff z Německa, švýcarští Christ & Gantenbein či Éric Lapiere z Francie. Texty a rozhovory se věnují problematice současného bydlení, stavbě budapešťského metra i muzeí ve Švýcarsku, stejně tak i práci architektů ve válečných územích či architektuře na pomezí umění. Tyto přesahy například zastupuje Alexander Brodsky z Ruska či Aristide Antonas z Řecka. Sborník dává čtenářům možnost se hlouběji seznámit se současnou architektonickou scénou prostřednictvím rozhovorů, teoretických textů i prepisů přednášek těch, kteří ji tvoří.

[StavbaWEB, 14. 10. 2020; www.kruh.info.cz]

Revitalizace Podolského přístavu na Vltavě

MS architekti navrhli kompletní revitalizaci Podolského přístavu. Principem řešení je otevření celé linie břehů pro veřejnost. *„Citlivá regenerace konečně vdechne přístavu nový život a nabídne nové možnosti. Areál poskytne sympatický veřejný prostor na břehu řeky a propojí specifický charakter přístavu s městem. Kromě rekonstruovaných a nově budovaných zařízení pro vyvazování sportovních a rekreačních lodí jsme na břehu Vltavě*

vy navrhli sportovní klubovou základnu Univerzity Karlovy, která odpovídá současným potřebám," říká architekt Michal Šourek.

Autor: Tomáš Filgas, Pavel Hřebecký, Simona Pacáková, Michal Šourek / MS architekti

V duchu klasických materiálů: dřeva, kovu, betonu a skla navrhli MS architekti elegantní, a přitom dynamickou novostavbu, která se díky maximálnímu využití prosklených fasád téměř vznáší nad hladinou řeky a otevírá nové výhledy na město. Moderní sportovní zázemí doplní ubytovací kapacity a restaurace s výhledem na Vyšehrad a protější vltavský břeh. Praha tak získá jedinečné místo k setkávání s atraktivním polopřírodním charakterem jen pár kroků od centra města.

Podolský přístav se začal otevírat sportovnímu i rekreačnímu využití od roku 1893. V roce 1912 zde byla postavena budova Českého yacht klubu. V roce 2008 byla jako živé a formální muzeum rozvoje vodních sportů v Čechách s funkčním zázemím výkonnostního mládežnického sportu prohlášena národní kulturní památkou. Funkci sportovního zázemí budova dnes plní už jen s obtížemi a na hranici přijatelnosti. Další objekty, které během 20. století na území Podolského přístavu vznikly, odpovídají současným potřebám zázemí pro vodní sporty ještě méně. „Stávající plochy přístavu slouží především jako skladové plochy, místy i neřízené skládky, což se díky citlivé revitalizaci přístavu a obnovení zašlého génia loci brzy změní,“ dodává Michal Šourek.

Autorská zpráva

[StavbaWEB, 14. 11. 2020]

Výsledky studentské soutěže INSPIRELI AWARDS

Mezinárodní studentskou architektonickou soutěž **INSPIRELI AWARDS** pandemie nezastavila, do letošního pátého ročníku se přihlásilo rekordních 1 336 studentů ze 106 zemí. Celkově ve všech kategoriích soutěžilo 1 305 projektů. Slavnostní předání cen vítězům proběhlo vzhledem k epidemiologickým opatřením 5. listopadu on-line přenosem z Fakulty stavební ČVUT v Praze, která je spolu s Českým vysokým učením technickým v Praze spoluorganizátorem soutěže. Zájemci mohli ceremoniál sledovat na sociálních sítích.

V kategorii **Architektura**, v níž se utkalo 1 093 projektů, zvítězili Mariam Jacob a Nada Khalaf ze Spojených arabských emirátů. Porotu oslovilo jejich řešení problému v marockém Marrákeši, kde kvůli neefektivnímu způsobu hospodaření a skladování vzniká velké množství organického odpadu. Mladé architektky navrhly zpracovatelské zařízení, trh a potravinářskou halu.

Vítězný projekt v kategorii architektura – projekt v marockém Marrákeši

V kategorii **Urbanismus** prvenství získal tým šesti studentů z Bangladéše. Tanvirul Hakim, Junaied Saif Rumman, Payel Sen Gupta, Shohanur Rahman Shojib, Jorzina Farah a Punam Das se zaměřili na město Chittagong, které ohrožuje stoupající hladina moře. Hlavním cílem projektu bylo odstranit hrozbu podmáčení toho bangladéšského města a vrátit do života městskou páteř v podobě vodních kanálů.

V kategorii **Interiérový design** zvítězil Jani Toci z Albánie. V projektu nazvaném „Duše v krabici“ představil mladý architekt interiér bydlení pro umělce v objektu o rozměrech 9 x 9 x 9 metrů.

Studenti dále mohli soutěžit ve speciálních kategoriích. V rámci návrhu konkrétního projektu v kategorii **INSPIRELI COMPETITION** se letos věnovali návrhu obnovy amfiteátru v Burkina Faso. Zde bylo úkolem studentů navrhnout rekonstrukci prostor tak, aby byl celému divadlu vrácen jeho věhlas a využití. Jedním z rozhodovacích kritérií byla i realizovatelnost celého projektu. Zde zvítězili Martinez Cristian Fernando a Ariel Fernando Mendez z Argentiny.

Poprvé mohli soutěžit studenti středních škol, a to spolu s vysokoškoly v kategorii **INSPIRELI LUMION PRIZE**, v níž byly hodnoceny nejlepší 3D vizualizace studentských projektů navržených v software LUMION. Zde ocenění získalo šest prací, z toho tři z České republiky.

Udělena byla také cena Africké unie architektů **INSPIRELI & AUA RECOGNITION AWARDS** nejtalentovanějším studentům afrického kontinentu v rámci soutěže **INSPIRELI AWARDS**. Cenu získali Ibrahim François Pare a Tindamanègré Fabien César Koala ze státu Togo za návrh amfiteátru v Burkina Faso.

Za úspěchem **INSPIRELI AWARDS**, která je v současnosti největší studentskou celosvětovou architektonickou soutěží je volnost v zadání, kdy studenti mohou naplno ukázat svůj talent v projektu, který si sami zvolí. Soutěž je dvoukolová, o vítězích rozhoduje téměř 500 architektů ze 101 zemí světa. Účast v soutěži je zdarma, je tak otevřená i tvůrcům, kteří by to z důvodu ekonomických bariér nezvládli.

Soutěž **INSPIRELI AWARDS** založil v roce 2015 designér prof. Bořek Šípek spolu s Ing. Karlem Smejkaem z Fakulty stavební ČVUT. Vyhlášovatelem **INSPIRELI AWARDS** je Inspireli, mezinárodní on-line platforma pro architektky, spoluorganizátory jsou ČVUT v Praze a Fakulta stavební ČVUT v Praze, záštitu soutěži poskytl řada významných organizací z celého světa. Na soutěži se podílí i komerční partneři, společnost **LEGO®** věnuje výherci unikátní model jeho návrhu, český zástupce značky **LUMION** ocení

nejlepšího vysokoškolačka a nejlepšího účastníka ze středních škol ve vlastní kategorii soutěže LUMION INSPIRE-LI PRIZE.

Přehled všech udělených cen a seznam oceněných je k dispozici na www.inspireli.com.

[StavbaWEB, 9. 11. 2020]

Jak se v Praze stavělo v roce 2020?

Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy (IPR) vydal analýzu aktuálních developerských projektů výstavby bytových domů v Praze za rok 2020.

„Dle analýzy letos zažíváme nejintenzivnější výstavbu za posledních 10 let, což je samozřejmě dobrá zpráva. Ceny bytů ovšem neklesají a občané musí na byt šetřit průměrně 12 let (aniž by utráceli za cokoli jiného). Proto nutně potřebujeme nový stavební zákon, který půjde mimo jiné naproti dostupnému bydlení a zrychlení procesů v budoucí výstavbě,“ říká Ondřej Boháč, ředitel IPR.

Hlavní závěry analýzy:

- V září 2020 IPR identifikoval nejintenzivnější bytovou výstavbu za posledních 10 let, celkem 137 aktuálních developerských bytových projektů. V rámci těchto projektů nově vzniká 14 450 bytových jednotek.
- Dá se očekávat, že v letech 2020, 2021 a 2022 bude v Praze dokončeno okolo 5,5–6 tisíc bytů za rok.
- Meziročně se zvýšil počet aktuálních developerských projektů o 3 % (ze 133 na 137) a počet bytových jednotek vznikajících v rámci těchto projektů vzrostl téměř o 9 % (z 13 293 na 14 450).
- Z celkového počtu nově vznikajících 14 450 bytových jednotek jich byla třetina neprodaná a zájemci o nové bydlení tak mohli v září 2020 vybírat bezmála ze 4,8 tisíc volných bytů, což představovalo nejvyšší objem disponibilní nabídky od roku 2011.
- V září 2020 dosahovala v rámci aktuálních developerských projektů

průměrná nabídková cena volného bytu 95 904 Kč za m² celkové plochy bytu.

- V září 2020 stál volný nový byt průměrně 8 455 226 Kč, což je zhruba o 1 milion Kč více oproti roku 2019 (ceny navzdory koronavirové krizi neklesly).
- Nejvýznamnější oblastí výstavby bytových domů byla stejně jako v loňském roce Praha 5 s 20 aktuálními developerskými projekty a 2 270 byty. Značný objem výstavby jsme v září 2020 registrovali rovněž na území správních obvodů Praha 8 (17 projektů s 1 610 byty) a Praha 9 (13 projektů s 1 536 byty).

Analýza je zveřejněna na stránkách IPR Praha.

[StavbaWEB, 13. 11. 2020]

Prvok – první český 3D tištěný dům

Experimentální 3D tištěný dům (obytná socha či houseboat) Prvok využívá moderní technologie ve stavebnictví. Architektura inspirovaná organickým světem je navržena sochařem Michalem Trpákem a jeho týmem architektů z FA ČVUT v Praze. Do reality je zhmotněna díky robotickému ramenu.

Vnější konkávně konvexní reliéf stěny inspirovaný draperií demonstruje možnosti 3D tisku, nabízí nové možnosti vizuality architektury a zároveň ztužuje stěnu. Prostřední část domu a střecha ožívají díky rostlinám, v kontrastu s neživými betonovými stěnami. Dům tak propojuje několik stavebních přístupů, ale i ideových aspektů o zelených stavbách budoucnosti.

Křivky se promítají také v interiéru – příčky ho opticky dělí na koupelnu s toaletou, obývací pokoj s kuchyní a ložnici. Zároveň se ale jedná o jeden volně plynoucí prostor. Dům uplatňuje 3D tisk i v interiéru a propaguje ekologický přístup: z recyklátu plastových lahví jsou zde vytištěné zásuvky, věšáky i vypínače. Baterie v koupelně je tištěná z kovu. Reproduktoři jsou pak 3d tištěné z písku a napuštěné pryskyřicí.

Prototyp byl vyroben v Českých Budějovicích. Hrubá stavba byla hotová za 24 hodin. Vytiskl ji průmyslový robot, který nanášel beton po 12 mm vysokých a 45 mm širokých vrstvách. Beton pro tisk je obohacen o polypropylenová vlákna, plastifikátory, které zlepšují plasticitu a umožňují lépe vytvářet organické tvary, a o urychlovač tuhnutí. Další dva měsíce trvaly dokončovací práce. Přesun domu o hmotnosti 35 tun a délce 13,5 metrů do Prahy trval deset hodin. Nejprve byl rozdělen na tři části a na speciálním návěsu dopraven do přístavu v pražských Holešovicích, kde byl zkompletován na pontonu. Následně se přes tři plavební komory dostal na Sřelecký ostrov, kde byl v srpnu slavnostně představen veřejnosti. Do konce září zde bylo možné navštívit tuto první 3D tištěnou plovoucí stavbu na světě.

[archiweb, 5. 11. 2020]

TISKOVÉ ZPRÁVY

Ministryně Dostálová jednala s primátorem Macurou. Metropolitní města dostanou vlastní stavební předpisy

Ministryně pro místní rozvoj Klára Dostálová jednala v říjnu s primátorem Ostravy Tomášem Macurou a jeho náměstkyní Zuzanou Bajgarovou o novém stavebním zákoně a připravovaném komplexním pozměňovacím návrhu.

„Velmi si cením toho, že se na mne obrátil pan primátor Macura, a že jsme měli prostor vše probrat bez emocí

a konstruktivně. *Stavební zákon totiž není vhodné řešit přes média,*“ říká ministryně pro místní rozvoj Klára Dostálová. Na společném jednání byla diskutována zejména problematika povolování staveb a posilování pozice velkých měst v oblasti územního plánování i povolování staveb. V oblasti výkonu povolování staveb zástupci Ostravy podpořili kompletní oddělení procesu povolování staveb od obcí, tedy model čisté státní stavební správy. *„Domníváme se, že povolování staveb je pouze technickou záležitostí, která může připadnout státu za předpokladu, že bude nastavena a garantována hlavní role obcí v rámci procesu územního plánování. Nezbytná je však aktivní účast obcí i při procesu povolování. Obec se musí dostat nad rámec postavení běžného účastníka řízení,*“ říká náměstkyně ostravského primátora Zuzana Bajgarová.

Ministryně na základě předložených argumentů slíbila podporu velkým městům v posílení jejich role v oblasti územního plánování, např. formou posílení pozice pověřeného zastupitele. Došlo také ke vzájemné shodě na tom, že je nutné dospět k takovému řešení, které dá velkým městům jistou volnost v oblasti územního plánování, například právě v podobě speciálních stavebních předpisů, po vzoru pražských stavebních předpisů. Zároveň je nutné vyhnout se tomu, aby se stal celý systém nepřehledným pro investory, ministerstvo a potažmo i pro města samotná.

Kompromisní varianta je ta, že do pozměňovacího návrhu ministerstvo zapracuje možnost vydat speciální stavební předpisy zatím pro velká metropolitní města dle schválené Strategie pro regionální rozvoj, tedy pro Prahu, Brno a Ostravu s tím, že tyto předpisy pro metropolitní města budou jistou formou „pilotního“ testování zavádění speciálních stavebních předpisů. *„Na základě argumentů pana primátora Macury jsem přistoupila na speciální stavební předpisy pro metropolitní města. Jsou to tři největší metropole, mají nejvíce obyvatel i nejhustší zástavbu, a zároveň jsou z pohledu územního plánování velmi specifické, takže bude pro ministerstvo přínosné pozorovat, jak se tvorba*

specifických stavebních předpisů bude v jednotlivých metropolitních městech vyvíjet,“ říká ministryně Dostálová.

V případě, že se speciální stavební předpisy osvědčí, je ministerstvo ochotno přistoupit na rozšíření o další města. *„Výsledek jednání považujeme za dílčí úspěch pro velká města, jsme rádi, že paní ministryně přistoupila na variantu speciálních stavebních předpisů pro metropolitní města, ale zároveň jsme trvali na tom, že i pro ostatní města musí zůstat do budoucna tato cesta otevřená a paní ministryně souhlasila. Za nezbytný však považujeme i posun v dalších diskutovaných oblastech, směrem k silnějšímu postavení obcí“* říká primátor Ostravy Macura.

Dalším tématem, které se na jednání otevřelo, bylo i téma umístění Nejvyššího stavebního úřadu. *„Už v minulosti jsem paní ministryni deklaroval zájem o to, aby byl Nejvyšší stavební úřad umístěn v Ostravě, kde dosud nesídlí žádný centrální orgán. Jsme k tomu připraveni poskytnout veškerou součinnost,*“ říká primátor Macura. *„Ano, o tomto tématu budeme nadále jednat, protože do budoucna počítáme s tím, že krajský soud v Ostravě bude vykonávat specializovanou agendu v souvislosti s vyhrazenými stavbami, takže jistou logiku to dává,*“ dodává ministryně Dostálová.

[MMR, 6. 11. 2020]

MMR podpoří investice na regeneraci brownfieldů téměř 700 milionů korun

Podpora regenerace brownfieldů v obcích a krajích je velmi žádaná. V minulém roce Ministerstvo pro místní rozvoj podpořilo projekty za půl miliardy a v letošním roce za dalších 677 milionů korun. Díky těmto nově schváleným dotacím bude regenerováno 65 objektů a na jejich místech vzniknou například hasičské zbrojnice.

„Brownfieldy znehodnocují okolní pozemky a nemovitosti. Díky dotacím můžeme tyto objekty regenerovat a navíc můžeme pomoci realizovat projekty,

kteří zvýší úroveň obecní infrastruktury. Poptávka po této podpoře je velmi vysoká, proto jsme ji ponechali i pro příští rok, a to prostřednictvím Státního fondu podpory investic,“ řekla ministryně pro místní rozvoj Klára Dostálová.

Cílem podprogramu je regenerovat území, na němž se nacházejí objekty či plochy nevyužívané a zanedbané, které lze definovat jako brownfield tak, aby je bylo možné znovu plnohodnotně využít v dalším rozvoji obce, zaměřit tak vzniku oblastí se sociální segregací a vytvořit podmínky pro stabilizaci území a zároveň do území přinést nové a potřebné funkce.

Žadatelem v rámci této podpory jsou jak menší obce, tak i větší města, a také kraje. Podprogram je zacílen na objekty typu brownfieldů, jejichž následné využití bude nepodnikatelského charakteru, a které budou sloužit široké veřejnosti. Díky téměř 700 milionům korun z Ministerstva pro místní rozvoj bude regenerováno 65 brownfieldů, kde následně vzniknou kulturní a multifunkční domy, obecní úřady, hasičské zbrojnice nebo zázemí pro obecní techniku, ale také veřejná prostranství a plochy pro sportovní a volnočasové aktivity.

[MMR, 6. 11. 2020]

Více než 22,2 miliardy už je z integrovaných nástrojů rozděleno na rozvoj území České republiky

Modernizace základních škol, pořízení nízkopodlažních trolejbusů, vybavení požárních zbrojnic, nové chodníky, modernizace a rekonstrukce silnic, oživení národních kulturních památek nebo posílení sociálních služeb – to všechno jsou příklady investic, které směřují do projektů podpořených z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) prostřednictvím integrovaných nástrojů. IROP rozdělil 22,2 miliardy korun, což představuje přes 80 % rezervovaných prostředků.

„Díky pečlivému mapování potřeb v územích jsou prostředky smysluplně a efektivně vynaloženy na projekty,

keré dané oblasti opravdu potřebují,“ říká Zdeněk Semorád, náměstek Sekce evropských a národních programů Ministerstva pro místní rozvoj.

Integrované nástroje jsou inovativnější formou využívání finančních prostředků Evropské unie, které spolu s běžnými dotacemi pomáhají podpořit rozvoj specifických typů území, spolupráci jednotlivých subjektů a zároveň přispívají k vyrovnání územních rozdílů. Konkrétními nástroji jsou v metropolitních oblastech a aglomeracích integrované územní investice (ITI), v městských aglomeracích integrované plány rozvoje území (IPRÚ) a komunitně vedený místní rozvoj (CLLD) zaměřený na venkovský prostor se zapojením místních akčních skupin (MAS).

Mezi městy vedou Plzeň a Mladá Boleslav

V městských metropolitních oblastech a aglomeracích ITI už bylo podpořeno 617 projektů za 12,5 miliardy korun, proplaceno bylo více než 7,3 miliardy korun. Prostřednictvím nástroje IPRÚ bylo podpořeno 242 projektů za 4,1 miliardy korun, ze kterých bylo proplaceno 2,2 miliardy korun.

V rámci IPRÚ stojí v čele Mladá Boleslav s 59 % proplacených prostředků v realizovaných projektech, kterými se podpořila například cyklostezka Havlíčkova nebo sociální bydlení v Krajířově ulici. *„Čerpání financí z integrovaného nástroje je pro žadatele lepší, protože nemusejí soutěžit s ostatními. Pokud je projekt v souladu se strategií IPRÚ a jsou na něj finance v rámci jednotlivých opatření strategie, má velkou šanci na realizaci. Z pohledu nositele jsme za tento nástroj velmi rádi, známe po-*

třeby území a můžeme je takto pokrýt,“ říká Petra Tůmová, manažerka IPRÚ Mladá Boleslav z magistrátu města.

Pomyslnou dvojkou jsou České Budějovice se 49 % proplacených prostředků v realizovaných projektech, prostřednictvím kterých město pořídilo jedenáct nízkopodlažních trolejbusů nebo byla zmodernizována silnice II/146 z Hluboké nad Vltavou do Lišova.

Nejúspěšnější ITI je Plzeňská metropolitní oblast, která má proplaceno 75 % rezervovaných prostředků a podpořila například přestupní autobusový terminál Šumavská. *„Nástroj ITI byl pro nás v první řadě možností zahájit územní spolupráci ve zcela novém rozměru, tedy i za hranicemi silné metropole,“* vyzdvihuje Markéta Kubíčková, vedoucí úseku ITI z Útvaru koordinace evropských projektů města Plzně.

Se 66 % vyčerpané rezervované alokace následuje ITI ústecko-chomutovské aglomerace, které podpořilo mimo jiného bezbariérovou přístavbu pro uživatele odborného sociálního poradenství.

Místní akční skupina Bohumínsko vede na venkově

Na územích MAS je v realizaci 2 555 projektů za 5,6 miliardy korun. Mezi nejaktivnější místní akční skupiny patří Místní akční skupina Bohumínsko z Moravskoslezského kraje, která má v realizaci 97 % projektů a vyčerpano 93 % rezervované alokace. MAS například podpořila projekt Cyklostezka přes Lesopark Na Panském v Bohumíně či projekt Odborné učebny chemie při ZŠ Petrovice u Karviné.

Mezi premianty patří i MAS Lužnice z Jihočeského kraje, která má v realizaci 99 % projektů a má proplaceno více než 86 % její celkové alokace (podpořila například Komunitní centrum Roudná či Základní a Mateřskou školu Malšice) a MAS „Přid'te pobejt!“ z Libereckého kraje, která má v realizaci 97 % projektů a vyčerpano 76 % rezervované alokace. Tato MAS se zaměřuje například na vybudování multimediální odborné učebny Základní školy Jilemnice nebo na dostupnost a rozvoj sociálních služeb v tomto podkrkonošském městě. *„Každá koruna vydaná do správné oblasti má pro venkovský prostor význam,“* vysvětluje Anna Hančová, vedoucí pracovnice MAS „Přid'te pobejt!“, proč se Jilemničtí rozhodli využít možnosti financování rozvoje regionu prostřednictvím CLLD.

Mezi další premianty patří i MAS Vincenze Priessnitzze pro Jesenicko z Olomouckého kraje s 93 % alokace v realizaci a 77 % alokace v proplacených prostředcích a Místní akční skupina Mezilesí ze Středočeského kraje s 97 % alokace v realizaci a 76 % alokace v proplacených prostředcích.

K rozdělení zbývá ještě třetina

Všechny integrované nástroje stále hodnotí projekty a vyhlašují výzvy, aby tak do svého území přerozdělily zbývající volné rezervované prostředky v souladu s integrovanou strategií. Informace o aktuálně vyhlášených nebo připravovaných výzvách jsou dostupné na webových stránkách jednotlivých nositelů integrovaných nástrojů.

[MMR, 6. 11. 2020]